

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**МІЖНАРОДНА ТА НАЦІОНАЛЬНА
БЕЗПЕКА: ТЕОРЕТИЧНІ
І ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ**

*Матеріали III Міжнародної
науково-практичної конференції*

(м. Дніпро, 15 березня 2019 року)

**INTERNATIONAL AND NATIONAL
SECURITY: THEORETICAL
AND APPLIED ASPECTS**

*Theses of the III International
scientific-practical conference*

(Dnipro, March 15, 2019)

Дніпро
2019

УДК 34+35
Н 34

*Рекомендовано до друку та до поширення
через мережу Інтернет Вченою радою
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ (протокол № 6 від 28 лютого 2019 р.)*

А 43 Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 15 бер. 2019 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 365 с.

ISBN 978-617-7665-55-6

Збірник містить матеріали однойменної третьої міжнародної науково-практичної конференції. У заході взяли участь науковці, викладачі та здобувачі вищих навчальних закладів та наукових установ України і зарубіжжя, а також фахівці-практики правоохоронних органів. Тематика публікацій охоплює актуальні проблеми міжнародної та національної безпеки.

Матеріали конференції можуть бути використані в науково-дослідній роботі та навчальному процесі спеціалізованих ВНЗ, а також у законотворчості та правоохоронній діяльності.

The collection contains theses of the eponymous third international scientific-practical conference. The event was attended by scholars, lecturers and post-graduates of higher schools and scientific institutions of Ukraine and abroad, and also enforcement agencies practitioners. The topics of publications cover urgent problems of international and national security.

The conference theses can be used in research work and educational process of specialized universities, as well as in law-making and law-enforcement activities.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

к.ю.н., Засл. юрист України **А.Є. Фоменко** (голова); д.ю.н., проф., Засл. юрист України **Л.Р. Наливайко** (заст. гол.); д.ф.н. **О.В. Марченко** ; д.ю.н., проф. **К.О. Чаплинський**; д.т.н., проф. **В.Б. Вишня**; д.ю.н., доц. **О.В. Кириченко**; д.ф.н., проф. **В.В. Кузьменко**; д.політ.н., проф. **О.А. Агарков**; д.ю.н., доц. **В.О. Боняк**; д.ю.н. доц. **О.С. Юнін**; д.ю.н. доц. **В.М. Савіщенко**.

*Факти, судження й висновки, викладені авторами публікацій,
не завжди підтверджуються та поділяються редакційною колегією.*

ISBN 978-617-7665-55-6

© ДДУВС, 2019
© Автори, 2019

З М І С Т

ТЕОРЕТИКО-ФІЛОСОФСЬКІ, ЗАГАЛЬНОПРАВОВІ, КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ, МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ Й ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ

Фоменко А.Є. Правове регулювання національної безпеки в Україні	15
Mössinger W. Contributions from Germany to Ukrainian Reforms in Law Enforcement	17
Наливайко Л.Р., Чепік-Трегубенко О.С. Інформаційне суспільство та інформаційна безпека: сучасний стан і перспективи ...	19
Ірха Ю.Б. Правова безпека держави як самостійна складова системи забезпечення національної безпеки України	22
Шамара О.В. Перспективи розвитку системи підготовки кадрів для сектору безпеки України	24
Chikhladze K. National security: dilemma and challenges	28
Лисонь М., Вашко А. Функции теории в системе наук о полиции	30
Марченко О.В. Національна безпека в умовах глобалізації економіки: державний та міжнародний виміри	32
Грицай І.О. Державна гендерна політика України та країн-членів ЄС	34
Агарков О.А. Соціальний захист учасників АТО та ООС в контексті національної безпеки України	35
Скиба Е.К., Варбанський О.В. Формування правової держави та виховання громадянського суспільства завдяки боротьбі зі злочинними угрупованнями	35
Собакарь А.О. Сучасні детермінанти розвитку державної політики забезпечення національної безпеки України	39
Резнікова О.О. Формування національної стійкості як шлях модернізації системи забезпечення національної безпеки України	41
Миронова Т.Ю. Критичне мислення в основі особистості: чесне слово та сила духу – серцевина безпеки	43
Недря К.М. Посттравматичний стресовий розлад в середовищі учасників бойових дій: проблеми інтеграції в суспільство та виклики для правоохоронної системи	45

Почтовий М.М. До питання ефективності правотворчості в українському суспільстві	47
Стояцька Г.М. Соціальна безпека як складова «теорії справедливості»	48
Талдикін О.В. Ідеологічна складова олігархічного державного (політичного) режиму в контексті порушення прав людини	50
Черняк Н.П., Первій В.Ю. Щодо поняття національної безпеки	52
Шинкаренко І.О. Соціальне сирітство як загроза національній безпеці держави	53
Наливайко Л.Р., Орєшкова А.Ф. Громадські організації у забезпеченні прав і свобод внутрішньо переміщених осіб	55
Бублик Н.С. Деякі особливості національної безпеки у сучасному розумінні	57
Журавель О.А. Міжнародний механізм самозахисту як структурний елемент конституційної системи захисту прав людини в Україні	58
Обушко В.В. Обмеження прав людини і громадянина в умовах введення воєнного стану в Україні	59
Пашкова Г.Г. Політична корупція як загроза національній безпеці України	60
Повар О.В. Розвиток та становлення дипломатичної служби України від давніх часів до сьогодення	62
Погосян М.А. Поняття правової комунікації суб'єктів судової, правоохоронної і правозахисної діяльності у доктрині національної безпеки	64
Полешко Е.П. Колізії в національному законодавстві, що регулює правовідносини у сфері національної безпеки України	66
Приходько Д.С. Поиск содержания принципов дидактики в контексте проблемы национальной безопасности	67
Симоненко Т.В. Право дитини на захист від насильства у системі забезпечення національної безпеки України	69
Товстий Р.І. Стратегічне бачення державної політики забезпечення реалізації права громадян на працю та соціальний захист від безробіття	70

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВЕ, КРИМІНОЛОГІЧНЕ Й КРИМІНАЛІСТИЧНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Пеньков С.В.

До питання визначення проблемних аспектів використання
спеціально утворених підприємств у протидії злочинності 72

Buciunas G.

Some remarks on Ukrainian laws targeting a criminal organization 74

Міщенко О.В.

Представник влади як кваліфікуюча ознака складу злочину,
передбаченого ст. 258-3 КК України 76

Книженко О.О.

Про злочини терористичної спрямованості в Україні: сучасні реалії в цифрах 78

Кириченко О.В.

Напрями удосконалення норми
про кримінальну відповідальність за бандитизм 80

Кобзар О.Ф.

Особливості організаційних форм взаємодії органів
досудового розслідування з оперативними підрозділами 82

Шаблистий В.В., Людвік В.Д.

Нові підходи до кримінально-правового забезпечення
людини від насильства за ознакою статті 84

Кривенко В.В.

Про проблеми функціонування єдиного державного реєстру осіб,
які вчинили корупційні або пов'язані із корупцією правопорушення 86

Акімов М.О.

Найманство (ст. 447 КК України):
питання визначення, проблеми заохочувальної норми 88

Бабанін С.В.

Порівняльний аналіз кримінального законодавства Словаччини та України 90

Березняк В.С., Рец В.В.

Гене́за проекту Кодексу злочинів проти миру і безпеки людства
та його значення у міжнародному кримінальному законодавстві 92

Бойко О.П.

Деякі питання з реалізації кримінального процесуального затримання
в умовах особливого режиму досудового розслідування 94

Войтович Є.М.

Щодо вдосконалення інституту судового контролю 96

Волошина М.О.

Окремі питання проведення оперативно-розшукових заходів за ухвалами суду 98

Гаркуша А.Г.

Окремі питання оскарження повідомлення про підозру 100

Гончаренко Г.П., Каліберда С.І., Шалгунова С.А.

Кримінологічні аспекти безпеки суспільства
та психічних девіацій: історичні витоки 102

Гриза О.В. Забезпечення дотримання таємниці досудового розслідування під час прийняття слідчим, прокурором рішення про застосування заходів забезпечення кримінального провадження	104
Кисельов А.О. Тактика спілкування працівників кримінальної поліції з особами під час протидії злочинам	106
Кисельов І.О. Основні тенденції злочинності в Україні останніх років	107
Коваленко А.В. Взаємодія поліції та інших правоохоронних органів у сфері запобігання та протидії злочинності	108
Ларкін М.О. Щодо підготовки до проведення огляду місця події під час розслідування злочинів, що вчиняються членами молодіжних неформальних груп (об'єднань)	110
Литвинов В.В. Особливості ознайомлення з матеріалами кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю	111
Павлова Н.В. Щодо використання у кримінальному провадженні матеріалів фото-відеозйомки, звукозапису, що містять інформацію про скоєння злочину чи підготовку до нього	113
Пацкевич А.П. Тактика производства следственного эксперимента: проблемы и перспективы	115
Примаченко В.Ф. Критерії відмежування диференціації та індивідуалізації кримінальної відповідальності	120
Птушкін Д.А., Ковбаса В.М., Чаплинський К.О. Значення участі спеціаліста при огляді документів у справах про шахрайства, пов'язані із заволодінням нерухомим майном громадян	121
Скок О.С., Миронова Т.М. Корупційні злочини в Кримінальному кодексі України	123
Скок О.С., Шевченко Т.В. Правові заходи запобігання порушенню авторських та інших суміжних прав в Україні	125
Телійчук В.Г., Семеницький О.В. Взаємодія оперативних підрозділів з населенням при виявленні та розкритті корисливо-насильницьких злочинів: вітчизняний та зарубіжний досвід	127
Титаренко О.О. Яка стратегія громадської безпеки в Україні сьогодні потрібна (кримінологічний аспект її формування)?	129
Федченко В.М. Окремі правові аспекти з покращення забезпечення національної безпеки України	131
Філіпп А.В. Потерпілі від злочинів в Україні	133

Хашев В.Г. Деякі питання удосконалення нормативної регламентації охорони безпеки учасників дорожнього руху	134
Шалгунова С.А., Ткаченко П.І., Гудіна Я.І. Спеціальні-кримінологічні заходи запобігання військовим злочинам як напрям забезпечення національної безпеки	136
Шептуховський С.Є. Боротьба з організованою злочинністю як складова забезпечення національної безпеки	137
Радіонов В.М. Особливості розслідування воєнних злочинів на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим	139
Шаповалова І.С., Рогальська В.В. Гене́за застосування слідчим суддею практики Європейського суду з прав людини при здійсненні судового контролю на досудовому провадженні	141
Аксьонова Д.В., Рогальська В.В. Дотримання прав і основоположних свобод особи як основна цінність європейського суспільства	144
Крижановський О.М. Міжнародні стандарти правового регулювання відшкодування шкоди потерпілим	145
Лопасєва О.М., Водоп'ян Д.В. Деякі проблемні питання недоконаності ознак бандитизму за статтею 257 ККУ	147
Миронова Т.М., Сердюк А.Г. Повідомлення про підозру	148
Стрельнікова-Ляшко А.В. Діяльність захисника під час обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою	150
Шраго А.О., Санакоєв Д.Б. Протидія кіберзлочинності у забезпеченні інформаційної безпеки України	152
Гулян А.Д. Кримінально-правові засади екстрадиції	154
СПІВПРАЦЯ З НАТО ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ МІЖНАРОДНОЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ. РОЗВИТОК КОЛЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ У КОНТЕКСТІ ЗАГОСТРЕННЯ МІЖНАРОДНИХ КОНФЛІКТІВ	
Живко З.Б., Живко М.О., Кухарська Л.В. Міграція в Україні крізь призму міжнародної та національної безпеки	156
Zdrodowski B. The concept of security in Poland	157
Свианадзе Г. Терроризм – вызов для сучасного світу	160

Шулц В., Чандик М., Длоуга О. Преступность в Чешской Республике: современное состояние и предположительные тенденции	163
Кливец В.В. Правові основи протидії тероризму у Великобританії	167
Богущкий П.П. Право національної безпеки і право міжнародної колективної безпеки: проблема взаємодії та шляхи її вирішення	168
Tishchenkova S. International legal order: legal regularities of its establishment within globalization conditions	170
Єремєєва І.А. Інституціональні проблеми сучасної миротворчості (на прикладі ООН)	171
Клименова О.М., Кондрашева О.В. NATO-Ukraine relations: perspectives of further development	173
Степаненко К.В. Регіональний вимір безпеки в загальній системі колективної безпеки ООН	175
Христов О.Л., Настич Т.М. Формування міжнародного нормативно-правового поля для безпекового суспільства в Україні за досвідом Литви	177
Шалгунова С.А., Якушкін В.А. Роль міжнародної поліцейської співпраці у забезпеченні кримінологічної безпеки у світі	178
Дацюк Т.К., Лехан Л.Б. Національна безпека України в умовах російської агресії	180
Карпенко Р.В. Фінансово-економічна безпека України у вимірах глобалізаційних процесів	181
Луценко А.В. Окремі аспекти вступу України до НАТО на сучасному етапі	183
Савченко О.В. Взаємозв'язок міжнародної та національної безпеки	185
Трофименко Р.В. До питання відповідності діяльності СБУ практикам держав – членів ЄС і НАТО ...	187

**РОЛЬ ТА МІСЦЕ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ**

Казначесв Д.Г., Рец В.В. Цивільний захист населення від надзвичайних ситуацій, пов'язаних з використанням хімічної зброї, як пріоритет національної безпеки	189
Кононець В.П. Особливості адміністративно-правового статусу Збройних Сил України як суб'єкта взаємодії з громадянським суспільством	190

Миронюк С.А. Надання домедичної та медичної допомоги громадянам як форма реалізації соціальної та сервісної функції поліції	193
Припутень Д.С. Щодо питання систематизації військового законодавства	195
Денисенко Є.М., Анісімов Д.О. Місце Національної поліції у виконанні завдань із забезпечення національної безпеки України	197
Клапошук М.М. Заходи безпеки патрульних поліцейських при зупиненні транспортного засобу для перевірки з високим ступенем ризику	199
Кравченко Н.М. Психологічне забезпечення службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку: призначення та основні завдання	200
Ткаченко С.Є. Особливості організації діяльності управління інспекції з особового складу Національної поліції України та його сутність	202
Турчаніков М.О. Актуальність службово-бойової діяльності в забезпеченні національної безпеки	204
Фоменкова К.С. Організаційно-правові проблеми атестування поліцейських в умовах реформи органів та підрозділів поліції	205
Біденчук Т.М., Манойло О.О. Міжнародний досвід забезпечення особистої безпеки поліцейських	207
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА БЕЗПЕКИ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	
Курінний Є.В. Новий формат адміністративно-правового забезпечення національної безпеки України	209
Миронюк Р.В. Окремі питання судового оскарження постанов у справах про адміністративні правопорушення, винесених працівниками Національної поліції (за результатами судової практики)	211
Логвиненко Б.О. Охорона здоров'я як загальний обов'язок суспільства і держави	213
Уварова Н.В. До проблеми ефективності громадського контролю у сфері національної безпеки України	215
Бойко Д.Д. Особливості діяльності сервісних центрів МВС України щодо державної реєстрації ввезених в Україну транспортних засобів	216
Кобко Є. В. Зміст категорії «публічна адміністрація» відносно забезпечення національної безпеки України	218

Колодяжний М.Г. Передумови для формування в Україні сучасної моделі громадської безпеки	220
Макаренков О.Л. Антикорупційні обмеження прав чиновників органів публічної влади як гарантія конструктивно пасіонарної налаштованості цих осіб у сфері забезпечення національних інтересів	222
Мислива О.О. Актуальні питання забезпечення публічного порядку та безпеки в сучасних умовах	224
Рижкова С.А., Рижков Е.В. Нелегальна міграція як чинник загрози національній безпеці України	226
Волков Ю.М., Махтура К.С. Порівняльна характеристика випадків застосування зброї поліцейськими під час охорони публічного порядку в різних країнах	227
Москалець А.П., Голобородько В.В. Правові аспекти застосування вогнепальної зброї українською поліцією та правоохоронними органами США: порівняльний аналіз	229
Мусаєлян Д.П. Адміністративно-правовий режим обігу зброї в Україні	230
ПРЕВЕНТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛІЦІЇ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	
Жбанчик А.В. До питання про сутність і значення превентивної діяльності Національної поліції України	232
Жванко Ю.П. Перевірка дотримання вимог дозвільної системи як один із видів превентивної діяльності поліції	233
Кравченко І.С. Роль поліцейського територіальної громади у забезпеченні національної безпеки держави	236
Покайчук В.Я. Перспективні шляхи удосконалення діяльності підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України	237
Поливанюк В.Д., Штирхунова А.Д. Поліцейські заходи в діяльності патрульної поліції	238
Опацький Р.М. Ювенальна політика як складова національної безпеки	240
Бойко О.І., Фрунза Н.О. Шляхи удосконалення підрозділів превентивної діяльності на основі досвіду зарубіжних країн	243
Лопасєва О.М., Горелік Д.С. Превентивна діяльність поліції: вітчизняний та зарубіжний досвід	244

Наточій А.Д., Денисенко Є.М.

Роль превентивної діяльності поліції
у забезпеченні правопорядку: порівняльний аналіз 246

Пісоцька К. О.

Суб'єкти, щодо яких здійснюється адміністративна діяльність
підрозділами ювенальної превенції 247

Сукмановська Л.М., Репан М.І.

Підготовка працівників мобільних груп «ПОЛІНА» як важлива складова
вітчизняного досвіду у запобіганні та протидії домашньому насильству 248

Фурса В.В., Рец В.В.

Тактична підготовка як основа професійної підготовки працівників
підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України 251

**ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА
ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ДЕРЖАВИ**

Крисяк П.А.

Інформаційно-пропагандистський вплив Російської Федерації
на населення іноземних країн (на прикладі роботи «фабрики тролів») 2253

Вишня В.Б., Гавриш О.С.

Безпека використання інформаційних систем на залізницях України 254

Мокляк С.П.

Аналіз існуючої практики підготовки та ведення інформаційного протиборства
у сфері військово-технічного співробітництва України 256

Ісмаїлов К.Ю., Сіфоров О.І., Лефтеров Л.В.

Основні прийоми пошуку та аналізу інформації на підставі відкритих джерел 258

Кудінов В.А.

Методика створення надійних паролів користувачів інформаційними
ресурсами баз (банків) даних Національної поліції України 261

Мирошніченко В.О.

Біометрична ідентифікація клієнтів у банківській сфері 263

Кульчицька Л.О.

Співвідношення національної безпеки та права особи на таємницю комунікації 265

Нізельник О.І.

До питання визначення поняття режимно-секретного забезпечення
оперативно-розшукової й кримінальної процесуальної діяльності
Національної поліції України 267

Орлова О.О., Циб І.С.

Кібербезпека – складова сталого розвитку інформаційного суспільства
та національної безпеки України у кіберпросторі 269

Тищенко І.О.

Інформаційна безпека як об'єкт публічного адміністрування 271

Гудим І.В.

Інформаційна безпека: характеристика та аналіз реальних
та потенційних загроз сьогодення 272

Ігнатов С.О. Кібертероризм як нова загроза національній безпеці України	273
Марченко О.Д. Окремі аспекти правових режимів доступу до публічної інформації Служби безпеки України	275
Махницький О.В., Гавриш О.С. Аналіз кіберзагроз: найближчі перспективи	277
ЕКОЛОГІЧНА Й ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ	
Казанчук І.Д. Передумови реформування адміністративно-правової системи забезпечення екологічної безпеки: аналіз досвіду України та США	280
Нестерцова-Собакарь О.В. Значення фінансової безпеки у захисті національних інтересів України	282
Ефимов В.В. К вопросу о формировании государственной аграрной политики Украины с учетом концепции противодействия экономической преступности	284
Калініченко З.Д. Механізми протидії загрозам економічній безпеці України	286
Косяченко К.Е. Економічна безпека як частина системи національної безпеки України	288
Лихолат С.М. Сучасні загрози економічній безпеці малого підприємництва	290
Мельковський О.В. Деякі питання діяльності підрозділів безпеки сучасного підприємства щодо попередження злочинних посягань	291
Піскова Ж.В. Фінансова грамотність – запорука фінансово-економічної безпеки підприємництва	293
Ядловська О.С. Основні аспекти економічної безпеки країн Західної Європи як потенційна модель розвитку України	295
Бондар С.Р., Карпенко Р.В. Фінансово-економічна безпека в страховій діяльності	297
Дегтяренко О.В., Карпенко Р.В. Страховання як важливий елемент фінансової безпеки підприємництва	299
Кубів С.І. Фактори впливу на воєнно-економічну безпеку держави	301
Петровська С.В. Взаємозв'язок між оборонними витратами та економічним зростанням	303
Плаксюк І.Ю. Безпека продукції як складова національної безпеки	305
Смирнов А. Конституционное право на осуществление экономической деятельности и экономическая безопасность государства	307

РОВИТОК ПРИВАТНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН
У КОНТЕКСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Юнін О.С., Журавель В.В.

Проблемні питання захисту права споживачів
на отримання продукції належної якості 310

Золотухіна Л. О.

Правова природа вихідної допомоги як гарантія забезпечення
прав працівників при припиненні трудового договору 311

Rezvorovych K.R.

Mechanism for the protection of human rights as a subject of private law relations 313

Савина И.В.

Об усилении императивного воздействия на гражданско-правовое
регулирование имущественных прав несовершеннолетних 315

Косяченко К.Е., Смирницька Є.В.

Вплив принципів цивільного права на суспільні відносини 317

Круглова О.О., Татаренко В.А.

Правові засади забезпечення виховання дітей,
що позбавлені батьківського піклування 318

Новосад А.С.

Процесуальний естопель: особливості застосування 320

Поліщук М.Г., Андрієвська Л.О.

Забезпечення безпеки прав трудових мігрантів 321

Юніна М.П., Яшан Ю.Б.

Порівняльна характеристика договору франчайзингу
за законодавством України та Німеччини 323

Ярошенко А.С., Костенко О.М.

Особливості правового регулювання захисту прав дитини
на належне утримання в контексті обов'язку по сплаті аліментів 324

Ярошенко А.С.

Правова охорона винаходів, корисних моделей і промислових зразків
у рамках міжнародних організацій регіонального характеру 326

Резворович В.О.

Поняття та зміст приватноправових відносин за законодавством України 328

Бондар О.С.

Недоліки Цивільного процесуального кодексу України
щодо судового захисту трудових прав 329

Mozhechuk L.V., Sushko D.O.

Current state of the pension providing of Ukraine
in the context of economic security of the state 331

Нагорна О.О.

Укладення шлюбного договору в Україні: порівняльний аналіз
Європейського та національного законодавства 333

Невзорова І.В.

Професійний обов'язок нотаріуса як основа його належної поведінки 334

ОСВІТА І НАУКА В ГАЛУЗІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Савіщенко В.М. Цивілізаційний розвиток людства – аксіологічна основа національної та міжнародної безпеки	336
Сушенцева Л.Л. До проблеми правового захисту дітей	339
Халапсис А.В. Девальвация идеологий	340
Маргулов А.Х. Патріотичне виховання: від минулого до сучасності	342
Шинкаренко І.Р. Актуальні проблеми використання експертної практики щодо підготовки персоналу сектору безпеки у сфері протидії кіберзагрозам в Україні	343
Диса О.В., Ромічева Ю.О. Психологічна готовність до дій в екстремальних умовах як важлива складова професійної діяльності поліцейських	345
Козинець І.І., Петрова Я.І. Значення освіти для національної безпеки держави	347
Колосков В.В. Проблеми підвищення якості підготовки оперативних кадрів для Державної прикордонної служби України	348
Левін О.Л., Поплавський О.О. Проблеми становлення демократичної освіти в українських вишах	350
Гінзбург І.В. Особливості підготовки практичних працівників в сучасних умовах, які склалися в галузі міжнародної та національної безпеки	353
Зеленський Є.С., Патріман М.В. Роль службової підготовки для курсантів ЗВО системи МВС України	354
Прокопов С.О., Михайленко С.В. Використання тренінгів для підготовки фахівців органів досудового розслідування в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ ...	356
Хаджи А.Ю. Соціальні мережі як засіб вивчення англійської мови	358
Шубенок Т.І. Щодо вирішення мовного питання у США	360
Хрипко Л.В., Гуржій О.С. Безпека суспільства та психічні стани	361
Хрипко Л.В., Черкас В.В., Порохнявий А.В. Безпека сучасного суспільства та «норма» і «патологія» в психіатрії	362
Савенко В.П. Відповідальність за торгівлю дітьми за кримінальним правом України: постановка проблеми	364

Ісмайлов Карен Юрійович

завідувач кафедри кібербезпеки
та інформаційного забезпечення,
кандидат юридичних наук

Сіфоров Олександр Іванович

начальник навчально-методичного відділу,
Одеського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат технічних наук, доцент

Лефтеров Лев Васильович

начальник 2-го відділу Управління
інформаційних технологій і програмування
в Південному регіоні Департаменту
кіберполіції Національної поліції України

ОСНОВНІ ПРИЙОМИ ПОШУКУ ТА АНАЛІЗУ ІНФОРМАЦІЇ НА ПІДСТАВІ ВІДКРИТИХ ДЖЕРЕЛ

Встановлення факту і обставин злочину здійснюється, як правило, шляхом отримання оперативної інформації, що передбачено Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність». Вказані факти потребують перевірки, регламентованої наказами МВС України, методи і засоби якої відносяться до категорії державної таємниці. Однак слід зазначити, що перевірку даних та пошук осіб у відкритій мережі Інтернет можна провести без використання засобів і методів ОРД.

Кримінальний аналіз – це мисленнєво-аналітична діяльність працівників правоохоронних органів, що полягає у перевірці та оцінці інформації, її інтерпретації, встановленні зв'язків між даними, що отримуються у процесі розслідування та мають значення для кримінального провадження, з метою їх використання правоохоронними органами та судом, подальшого проведення оперативного і стратегічного аналізу. Однією з найважливіших частин кримінального аналізу є пошук і аналіз інформації на підставі відкритих джерел (Open Source Intelligence – OSINT). Це концепція, методологія і технологія добування і використання військової, політичної, економічної та іншої інформації з відкритих джерел, без порушення законів — для підтримки прийняття рішень у сфері національної оборони і безпеки. Включає в себе, більш детально, для прикладу: пошук інформації; реєстрацію і облік інформації; аналіз інформації і синтез знань з різних джерел (аналітико-синтетичну переробку первинної інформації); адміністрування і розповсюдження інформації; забезпечення безпеки інформації. Первинна інформація з відкритих джерел після її аналітико-синтетичної переробки може стати дуже цінними знаннями, які можуть стати секретними – якщо вони не відносяться до категорії інформації, яка не може бути віднесеною до державної таємниці [1].

Питаннями пошуку інформації у відкритих джерелах інформації як один зі способів отримання оперативної інформації досліджували провідні вітчизняні науковці, такі як С.В. Албул, О.М. Бандурка, М.П. Водько, М.Л. Грібов, Я.Ю. Кондратьєв, О.Є. Користін, Д.Й. Никифорчук та інші вчені.

За допомогою Open Source ми посилаємося на загальнодоступну інформацію, яка з'являється в друкованій або електронній формі. Інформація з відкритим джерелом може передаватися через радіо, телебачення та газети, або вона може розповсюджуватися комерційними базами даних, мережами електронної пошти або портативними електронними носіями. Вона може бути розповсюджена серед широкої громадськості, так само як і засоби масової інформації, або більш обраної аудиторії, наприклад сіра література, соціальні мережі публічні спільноти тощо.

Джерела OSINT часто поділяють на шість категорій інформаційного потоку, тобто джерела отримання інформації про правопорушення:

- медіа (ЗМІ): друковані газети, журнали, радіо та телебачення з різних країн;
- мережа (Інтернет), онлайн-публікації, блоги, дискусійні групи, медіа громадян (наприклад, відео з мобільних телефонів, вміст, створений користувачами), YouTube та інші відео-хостинги, вікі-довідники та інші веб-сайти соціальних медіа (наприклад, Facebook, Twitter, Instagram та ін.). Ці джерела також випереджають безліч інших джерел через своєчасність і легкість доступу;
- державні дані, публічні урядові звіти, бюджети, слухання, телефонні довідники, прес-конференції, веб-сайти та виступи. Хоча ці джерела походять з офіційних джерел, во-

ни є публічно доступними і можуть використовуватися відкрито і вільно;

- професійні та академічні публікації, інформація, отримана з журналів, конференцій, симпозіумів, наукових праць, дисертацій та дисертацій;
- комерційні дані, комерційні зображення, фінансові та промислові оцінки, бази даних;
- сіра література, технічні звіти, препринти, патенти, робочі документи, ділові документи, неопубліковані роботи та інформаційні бюлетені, у тому числі опубліковані бази даних.

Збір даних на підставі відкритих джерел умовно поділяють на пасивний пошук інформації (зазначені вище методи пошуку і аналізу) та активний (більш глибокий метод збору інформації, спрямований на віддалене сканування портів серверу, перерахування піддомених серверу та отримання іншої глибокої інформації про електронні ресурси).

Розглянемо основні прийоми пошуку і аналізу інформації на підставі відкритих джерел.

I. Розширене використання загальновідомих пошукових систем. Станом на 2019 рік в Україні за критерієм інформаційного охоплення індексації доменних зон найбільш дієвою є пошукова система Google.com. Пошуковий робот Google має User Agent – Googlebot (Пошуковий робот), який є основним роботом, що сканує зміст сторінки для пошукового індексу. Крім нього існують ще кілька спеціалізованих роботів. Завдяки цьому Google підтримує пошук в документах форматів PDF, RTF, PostScript, Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint та інших.

Важливим досягненням пошукової системи є використання фільтрів пошуку та операторів розширеного пошуку. *Фільтри для розширеного пошуку:* веб-сторінки; мова; країна; дата оновлення; сайт або домен; розташування слів; безпечний пошук; складність тексту; формат файлів.

Фільтри при розширеному пошуку зображень: розмір; форма; фільтр кольору; тип зображень (портрет, анімація і та інше); сайт або домен; формат файлів; безпечний пошук.

Уточнення пошукових запитів за допомогою операторів (ключів пошуку). Щоб отримувати більш точні результати, доцільно використовувати в запитах спеціальні символи або слова:

- пошук в соціальних мережах: введення перед словом символу @ (приклад: @twitter);
- пошук цін: введення перед сумою символу \$ (приклад: фотоапарат \$400);
- пошук за хештегом (або метатегом): введення перед словом символу # (приклад: #Куплюнаркотики);
- виняток результатів з певними словами: введення «-» перед словом, яке потрібно виключити (Приклад: ягуар швидкість – автомобіль);
- пошук точного слова або фрази: слово або фраза в лапках (приклад: "найвищий будинок");
- пошук невідомих слів: введення символу * на місці невідомого слова в запиті (приклад: "сім * відмірай");
- пошук в рамках заданого числового діапазону: введення «..» між двома числами (приклад: фотоапарат 5000..9000 гривень);
- об'єднання запитів: введення між запитами оператора OR (приклад: олімпіада OR олімпійські ігри);
- пошук певного сайту або даних на вказаному сайті: Введення site: перед адресою сайту або назвою домен. (приклад: site: youtube.com або site: .gov);
- пошук сайтів зі схожим контентом: введення related: перед потрібною веб-адресою. (Приклад: related: ukr.net);
- отримання відомостей про сайті: введення info: перед веб-адресою сайту;
- пошук кеш-версії сайту: введення cache: перед веб-адресою сайту.

II. Використання системи верифікації на сайтах соціальних мереж для підтвердження зв'язку тієї або іншої інформації в ході пошуку. Вказаний прийом використовується якщо у розпорядженні працівника, який проводить аналіз, є деякі вихідні дані, а саме номери мобільного телефону, псевдоніми форумів соціальних мереж, електронні поштові скриньки тощо.

Системи верифікації у багатьох відомих поштових сервісах надають можливість отримати дані про зв'язок номерів телефонів із поштовими скриньками або вилучення частини телефонного номеру. Також при проведенні особливих заходів існує можливість встановити наявність облікових записів соціальних мереж (Facebook, Twitter, Instagram) за наявності абонентського номеру телефона власника [3].

Наприклад, розглянемо два інтернет-ресурси, які є безкоштовними та для використання яких необхідно лише мати обліковий запис у соціальній мережі Вконтакте. Один з них <http://www.yasiv.com/vk> (мал. 2), а другий <http://searchlikes.ru>. Розглянемо ресурс <http://www.yasiv.com/vk>, який представляє собою візуалізацію зв'язків у соціальній мережі Вконтакте. За допомогою адмінпанелі можливо додавати або скривати необхідних для моніто-

рингу осіб, а також змінювати колір зв'язків. Ресурс показує всі взаємозв'язки, навіть приховані.

Ресурс <http://searchlikes.ru> допомагає в аналізі аккаунтів осіб щодо їх дій, а саме:

- пошук лайків серед всіх друзів (фото);
- пошук лайків серед всіх друзів (стіна);
- пошук коментарів на фото;
- пошук коментарів в певній групі.

Для вирішення зазначених в статті практичних проблем необхідно: додати до функціональних обов'язків шкільних поліцейських обов'язок щодо моніторингу шкідливого контенту в Інтернеті; створити в кожному виховному та навчальному закладі групи з моніторингу Інтернету на базі кабінетів інформатики; створення на базі вищих навчальних закладів з специфічними умовами навчання центрів з підготовки працівників виховних, навчальних закладів, волонтерських груп щодо виявлення шкідливого контенту в Інтернеті; збільшити штатну кількість працівників у підрозділах кіберполіції; розробити методичну базу щодо забезпечення ефективної протидії загрозам, які несуть сучасні технології, та налагодження взаємодії поліцейських кібер-груп з підлітками; організувати стажування провідних фахівців в регіонах України для вивчення досвіду інших держав [4].

III. Виростання відкритих баз даних, державних установ, баз соціальних мереж, а також, за можливістю, доступу до службових банків даних, таких як інтегрована пошукова системи ІПС.

Дані кримінального аналізу є дуже важливими для отримання даних, що містять інтерес для досудового слідства. Необхідно брати до уваги способи їх фіксації і вилучення та, за необхідності, залучення спеціалізованих підрозділів Національної поліції до виконання високотехнологічних завдань.

Продовжуючи питання електронних доказів при розслідуванні і документуванні злочинів, пов'язаних незаконним обігом наркотичних засобів чи психотропних речовин із використанням сучасних телекомунікаційних технологій, важливо брати до уваги їх характеристику:

- неможливість безпосереднього виявлення людиною на фізичному рівні. Знайти і оцінити, чи належать певні дані до події злочину без застосування програмно-технічних засобів є неможливим;
- нестійкість. На деяких пристроях або за певних обставин під час звичайної експлуатації пристрою інформація в його пам'яті може змінюватися (відповідно змінюються і докази, які там містяться). Наприклад, при розрядці пристрою, нестачі пам'яті або оптимізації розміщення даних система накладає (записує) нову інформацію поверх старої. Комп'ютерна пам'ять може бути пошкоджена або знищена під впливом фізичних факторів (великої вологості або високої температури) й електромагнітних полів;
- зміна або знищення в процесі звичайної експлуатації пристрою. Пам'ять комп'ютерних пристроїв постійно змінюється за запитом користувачів («зберегти документ», «скопіювати файл») або операційної системи («виділити місце для програми», «тимчасово зберегти дані для обміну між пристроями»). Останнє відбувається автоматично;
- копіювання без втрати якості. Цифрові дані можна копіювати необмежену кількість разів, і кожна наступна копія нічим не буде відрізнятися від оригіналу, що дозволяє паралельне і незалежне дослідження різних копій одного і того ж електронного доказу, не зачіпаючи при цьому оригінал.

Збір цифрових доказів. Фахівці звикли ділити весь процес роботи з цифровими доказами на чотири етапи: збір, дослідження, аналіз та подання доказів до суду. Проте зупинимося більш детально на перших двох. На першому етапі відбувається безпосередньо збір інформації та носіїв комп'ютерної інформації, під час якого обов'язково забезпечується цілісність інформації, а в деяких випадках – конфіденційність.

Для збору цифрових доказів використовують спеціальні технічні інструменти. Звісно, комп'ютерний криміналіст може обійтися без спеціальної криміналістичної техніки, оскільки комп'ютер є універсальним інструментом, який виконує всі необхідні для досліджень функції. Однак спеціальна техніка значно полегшує та пришвидшує роботу. Сьогодні на ринку використовують пристрої для клонування жорстких дисків та інших носіїв, набори hash sets для фільтрації вмісту досліджуваної файлової системи, апаратні та програмні засоби для дослідження мобільних телефонів і SIM, програмні засоби для дослідження локальних мереж та ін.

Комп'ютерна інформація може зберігатися на різноманітних цифрових носіях, до яких належать магнітні диски, компакт-диски CD, DVD, флеш-накопичувачі, оптичні диски, магнітні картки тощо. Такі носії можуть міститися в персональних комп'ютерах, на серверах, комунікаційному устаткуванні, ноутбуках, смартфонах, мобільних телефонах та ін. Інколи для виявлення таких носіїв та зняття інформації в цілісному вигляді необхідно залучати фахівців з відповідною кваліфікацією. Достатньо часто на таких носіях розміщуються

«короткоживучі» дані. Їх можна отримати лише з персонального комп'ютера, який працює, та втратити після його вимкнення. Наприклад, інформацію щодо сесій користувача, тобто тих, що увійшли в систему (zareestrovanih) користувачів, списку назначених завдань (scheduled jobs) тощо. Зняття інформації особою без відповідної кваліфікації може призвести до втрати необхідних цифрових доказів.

Також слід зазначити тип злочинної діяльності, що документується, та спрямувати всі заходи зі збору доказів безпосередньо на цифрові сліди, що вказують на факт вчинення кримінально правопорушення, пов'язаного з незаконним обігом наркотичних засобів чи психотропних речовин.

Оцінка електронних відображень слідчим, прокурором, слідчим суддею та судом, так само як інших доказів, у кримінальному провадженні має бути всебічною (враховуючою всі обвинувальні та виправдувальні доводи), повною (що враховує результати співставлення з іншими доказами та пропонує всі необхідні висновки) й неупередженою (об'єктивною).

Електронні докази мають зберігатися у матеріалах кримінального провадження в опечатаному конверті (якщо це дозволяють розміри матеріального носія) або разом із цими матеріалами в окремій опечатаній упаковці (якщо носій має значні розміри). При цьому слід вживати заходів щодо забезпечення зафіксованої на носіїв інформації від знищення. Якщо електронне відображення існує в Інтернеті, для збереження його слід копіювати на автономний носій (звичай у вигляді знімків екрану). Якщо ж для розслідування важливим є процес функціонування динамічного електронного відображення в комп'ютерній мережі, у відповідних протоколах слідчих (розшукових) дій необхідно зазначити Інтернет-посилання на нього [2].

1. Короткий тлумачний словник керівника підрозділу кримінального аналізу: словник / К.Ю. Ісмаїлов, О.С. Кіреєва, В.В. Половніков, О.І. Постол, О.Б. Фаріон. Одеса: Одеський державний університет внутрішніх справ, 2018. 110 с.

2. Методичні рекомендації щодо особливостей розкриття та документування злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів із використанням сучасних телекомунікаційних технологій / Гритенко О.А., Засць О.М., Ісмаїлов К.Ю., Лефтеров Л.В., Поляков Є.В., Щурат Т.Г. Одеса: Одеський державний університет внутрішніх справ, 2019. 185 с.

3. Ісмаїлов К.Ю. Особливості кримінальної розвідки з відкритих джерел як інструмент збирання оперативної інформації. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2016. № 2. С. 110-113.

4. Ismailov K.Y. Means to detect harmful for children content and measures to prevent its spread. *Methodology of Modern Research: III International Scientific and Practical Conference «WORLD SCIENCE»* (March 29, 2017, Dubai, UAE). Dubai, UAE. № 4 (20). Vol. 1. April 2017. P. 15-17.